

21.09.2023

EU's de-risking-strategi overfor Kina halter på gennemførslen

EU's strategi for at de-riske forholdet til Kina halter bagud, bl.a. pga. uenigheder om handelsrelationer til Kina. For hurtigere implementering kræves redskaber som regelforenkling og øgede tilskud.

Skrevet af

Svend Roed Nielsen

📞 +45 25 26 75 23

✉️ srn@thinkeuropa.dk

- Implementeringen af EU's strategi om at de-riske forholdet til Kina går for langsomt - blandt andet fordi EU's medlemslande reelt stadig har forskellige opfattelser af, hvordan de handelsmæssige og økonomiske relationer til Kina bør indrettes. Men medlemslandene må nu slutte op om den vedtagne strategi og mere aktivt medvirke til, at den også gennemføres hurtigst muligt i praksis. De aftalte værktøjer spænder fra industrielle tiltag for øget egenproduktion i EU-området til styrket handelspolitik og alliancedannelse for at afkoble visse strategiske produkter af sikkerhedspolitisk betydning.
- For at sikre en hurtigere og mere effektiv gennemførelse af EU's Kina-strategi må der anvendes en række mere kontante redskaber, der klart motiverer medlemslande og virksomheder til mere aktivt at medvirke i gennemførelsesprocessen - fx gennem regelforenkling, øgede tilskud med klare delmål, øget prioritet i Kommissionen af gennemførelsesindsatsen, evt. ved at uddelegere dette til specialiserede enheder eller i højere grad inddrage EU's udviklingsbanker - EIB og/eller EBRD.
- EU må også bruge handelspolitik og alliancedannelser i derisking-politikken over for Kina, og afkobling vil i et vist nøje defineret omfang være nødvendigt.
- Både USA og Kina arbejder målbevidst på at styrke deres egen selvforsyning, og de har begge - på forskellig vis - valgt at anvende ret så håndfaste og kontante gennemførelsesmetoder, fx investeringskontrol og subsidier.

1. Behov for en fælles EU-Kina-politik

EU-Kommissionen med formand Ursula von der Leyen i spidsen har siden starten af året arbejdet på at formulere og skabe opbakning til en slagkraftig fælles EU-politik over for Kina under mottoet "de-risk, not decouple". Det er en vanskelig balancegang af flere grunde.

EU's medlemslande har ofte haft meget forskellige interesser og holdninger mht. relationerne til Kina, og selv om krigen i Ukraine har fået nogle af de mest "Kina-venlige" EU-lande til at blive mere kritiske, så er der fortsat forskelle mht. interesser og holdninger.

Kinas sikkerhedspolitik med øget militær opbygning, kombineret med en økonomisk politik med mere vægt på selvforsyning og en styrket forsknings- og teknologiudvikling, har medvirket til, at USA - også under præsident Biden - arbejder mod en øget afkobling af deres økonomi fra Kina, og USA søger at presse EU i samme retning.

Kinas mere aktive og selvbevidste udenrigspolitik under præsident Xi Jinping har bl.a. medført en afvisning af at følge EU's og USA's sanktionspolitik over for Rusland efter invasionen af Ukraine, og Kina arbejder på at få mange af de såkaldte "Global South" lande til at følge samme linje.

EU må i dette krydsfelt søge at formulere sin egen Kina-politik og her tage hensyn til, at EU's økonomi er betydelig mere afhængig af det kinesiske marked end den amerikanske.

På det Europæiske Råds møde den 30. juni i år lykkedes det at samle EU-landene om nogle generelle Rådskonklusioner for en sådan EU Kina-politik. Et centralt afsnit i disse konklusioner er følgende:

"Den Europæiske Union og Kina er fortsat vigtige handelspartnere og økonomiske partnere. Den Europæiske Union vil søge at sikre lige vilkår, så handelsforbindelserne og de økonomiske forbindelser er afbalancerede, gensidige og til gavn for begge parter. I overensstemmelse med Versaillesdagsordenen vil Den Europæiske Union fortsætte med at mindske kritisk afhængighed og sårbarheder, herunder i sine forsyningskæder, og vil, hvor det er nødvendigt og hensigtsmæssigt, begrænse risici og diversificere. Den Europæiske Union har ikke til hensigt at afkoble sig eller vende sig indad".[1](#)

1.1 "De-risk not de-couple" i praksis: Konsekvenser for EU's virksomheder

Mange af EU's virksomheder har vigtige kommercielle interesser i Kina - det kan være direkte investeringer, underleverancer samt import og eksport. Mange af disse virksomheder fik allerede under Coronakrisen dyrt betalte erfaringer med forsyningssikkerhed, især fra Kina, og det viste behovet for hurtigt at reducere afhængigheden af et så usikkert marked. Allerede inden EU's rådsbeslutning den 30. juni i år var de fleste virksomheder i fuld gang med at finde andre supplerende underleverandører - Kina +1-modellen - og ofte primært i det asiatiske område, med Vietnam som den hidtil foretrukne kandidat.

Denne Kina+1-model giver god mening, men det er værd at huske, at de nye underleverandører også i deres produktion kan være afhængige af kinesiske input, så forsyningsproblemerne kan følge med. Også på eksportsiden er der en tendens hos nogle virksomheder mod en mindre afhængighed af det kinesiske marked, og denne tendens styrkes af, at væksten i Kina nu er faldet betydeligt.

Det er den enkelte virksomhed, der i første række må træffe de nødvendige beslutninger om deres strategi over for Kina, men der er samtidig behov for, at EU som international organisation udmelder nogle mere klare rammebetingelser, som kan medvirke til at styrke og vejlede virksomhederne i deres forsøg på at reducere deres afhængighed af det kinesiske marked.

2. EU-Kommissionens tiltag for reduceret EU's afhængighed af Kina - uden afkobling.

EU Kommissionsformand Ursula von der Leyen gav den 30. marts 2023 en tale til Mercator Institute for China Studies og the European Policy Center, hvor hun pegede på nogle af de EU-Kommissionsinitiativer, der er vedtaget for at reducere EU's risici i forhold til Kina.[2](#)

Det enkle argument, som Kommissionsformanden brugte imod at afkoble EU fra det kinesiske marked, er Kinas store betydning for visse af EU's medlemslandes samhandel - ikke mindst Tyskland. Derimod er de overordnede tal for samhandelen EU-Kina ikke afgørende forskellige fra tilsvarende tal for USA. Kina tegner sig i 2022 for næsten 21% af EU's samlede vareimport og 9% af vareeksporten, hvor de tilsvarende tal for USA er henholdsvis godt 16% og 7%. Kommissionsformanden erkendte, at der er behov for at re-balancere forholdet mellem EU og Kina med sigte på at sikre mere gennemsigtighed, forudsigelighed og gensidighed.[3](#)

Denne de-risking indsats skal koncentrerer om følgende hovedområder:

For det første skal EU søge at fastholde sin position inden for nøglesektorer som sundhed, digital- og grøn teknologi. Det forudsætter industripolitiske tiltag, der kan give EU mere selvforsyning og produktion med mindre afhængighed af underleverancer af f.eks. avancerede chips, el-batterier og sjældne jordarter, hvor Kina nu er dominerende, og hvor EU-virksomheder er urimeligt afhængige af forsyninger fra Kina. For at nå disse mål har Kommissionen fremsat Critical Raw Materials Act, omfattende forslag til reform af EU's el-marked, den såkaldte Net Zero Industry Act, der sigter på grøn industriproduktion i EU som bebudet i Green Deal Industrial plan.[4](#)

For det andet bør EU mere effektivt anvende de handelspolitiske muskler, som EU har i kraft af det store indre marked. Processen er i gang, og senest er den udbygget med nye tiltag, der kan øge EU's sikkerhed ved kontrol med udenlandske direkte

investeringer ind i EU, samt nye initiativer til styrket kontrol med EU's eksport af sensitive produkter.[5](#)

Det er et kontroversielt område, hvor mange virksomheder ikke finder det rimeligt, at det er EU og/eller nationale bureaukrater, der skal bestemme, hvor de skal investere, eller hvem de kan eksportere til. Imidlertid er det dog bedre med et regelsæt, som EU selv på demokratisk vis har vedtaget, frem for at løbe risikoen for, at det bliver f.eks. USA's myndigheder, der griber ind og bremser EU-virksomheders eksport til Kina. Et eksempel herpå er et amerikansk pres, der førte til, at den hollandske virksomhed ASLM - der producerer maskiner, der er nødvendige for avanceret chipsproduktion - måtte afstå fra eksport til Kina. Det var betingelsen for, at ASLM's fortsatte adgang til det store amerikanske marked.[6](#)

EU har også vedtaget "Anti Coercion" regler, der sigter på at modvirke, at andre lande bruger handelssanktioner for at presse deres politik igennem. Det forsøgte Kina at gøre over for Litauen, der prøvede at føre en mere Taiwan-venlig politik.[7](#)

Kommissionsformanden pegede også på behovet for en styrket allianceopbygning, hvor EU rækker bredt ud til mulige partnerlande for at sikre maksimal opbakning til de politikker, EU vil anvende over for Kina.

Dette indebærer dels en styrket EU-indsats i G7 og i G20, men også mere konkret, at EU nu får afsluttet frihandelsaftaler med alle lande, hvor det ikke allerede er sket, som f.eks. Mercosur-landene, ASEAN, Australia og Indien. Hertil kommer et behov for udbygning og styrkelse af eksisterende handelsaftaler samt styrket dialog i de aftalte handels- og teknologiråd, især med USA.

For det tredje er der teknologier, der ikke bør deles med Kina overhovedet, idet de kan bruges til at opbygge Kinas militære kapacitet, hvilket kan true både EU's alliancepartnere og EU selv.

Det gælder højteknologi - inkl. dual-use teknologi - som f.eks. visse avancerede mikrochips, kvantecomputer-teknologi, visse typer robotter og AI mm. På disse områder vil der ofte være nødvendigt med egentlig afkobling af relationerne til Kina mht. samhandel, investeringer/produktion og forskning.

Der er også på disse sensitive områder derfor nu øget behov for at kontrollere også udadgående investeringer til udvalgte lande. Sådanne EU-tiltag kan imidlertid indebære en risiko for gengældelsesforanstaltninger og er derfor et kompliceret

område. Kommissionen arbejder nu på konkrete oplæg på dette område, som ventes fremsat senere i år.

3. EU og medlemslandene mangler effektiv implementering

EU-Kommissionen har som gennemgået ovenfor været ret effektiv til at udarbejde - og få vedtaget - nye rammebetingelser med sigte på at genopbygge økonomierne i EU efter Coronakrisen samt reducere EU's afhængighed af Kina og uden afkobling med undtagelse af de mest sensitive sektorer.

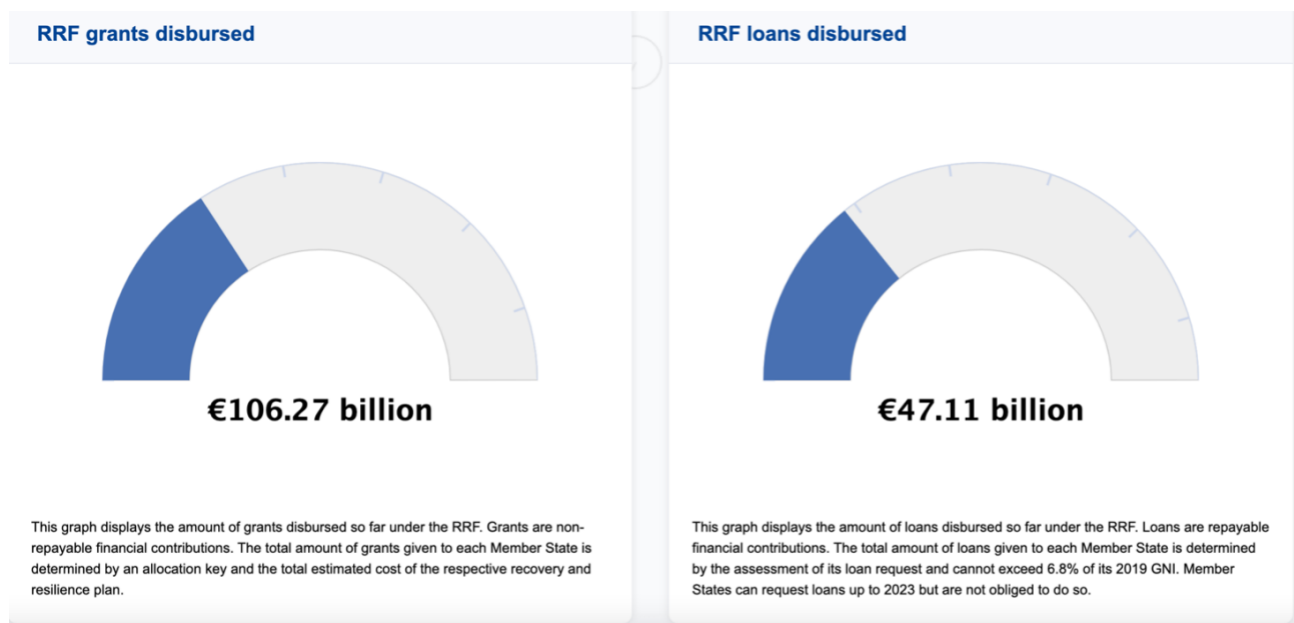
Det ovennævnte Next Generation EU-program har således et samlet budget på hele 807 mia. €. Hjørnestenen i Next Generation EU er EU's genopretnings- og resiliensfacilitet, som yder tilskud og lån til reformprojekter i medlemslandene, især de økonomisk dårligere stillede lande i Syd- og Østeuropa.[8](#)

Det samlede budget er på ca. 724 mia. euro, hvor godt halvdelen ydes i form af lån, der for de fleste er favorable, og resten i form af tilskud. For at modtage midlerne skal medlemslandene udarbejde nationale planer, der skal godkendes af EU, og dernæst skal de konkrete projektansøgninger fremsendes og godkendes. Særlig vigtig er investeringer i grønne projekter, især vedvarende energi, samt inden for det digitale område.

Det er et vigtigt initiativ med store støttebeløb, men desværre har gennemførelsen målt ved faktisk udbetalte midler været begrænsede frem til nu i oktober 2023, som er næsten 3 år efter, at Rådet i december 2020 vedtog genopretnings- og resiliensfaciliteten.

Den langsommelige implementering er vist i figuren nedenfor.

Figur 1: Faktisk udbetalte lån og tilskud fra Genopretningsfonden, september 2023[9](#)

Det, der nu er behov for, er hurtig og effektiv gennemførelse af de vedtagne tiltag - og her halter det. EU's medlemslande har her et væsentligt ansvar, idet de investeringer, der er nødvendige for at reducere EU's afhængighed af Kina, skal gennemføres af de enkelte medlemslande og i deres virksomheder.

Det er problematisk, at de lande, der har fået stillet store EU-finansielle midler til rådighed, ikke viser bedre evner mht. at få "pengene ud at arbejde". Det er ikke alene et problem for deres egen befolkning, der må vente på den ønskede økonomiske vækst - det gælder også befolkningerne i de øvrige EU-lande, idet økonomierne i EU er så tæt knyttet til hinanden, at en manglende vækst i f.eks. Italien begrænser væksten også i andre lande, der ikke kan opnå den eksport til Italien, som en højere økonomisk vækst der vil resultere i.

Den langsomme gennemførelse gælder desværre også et andet centralt strategisk EU-redskab, der har til formål at styrke EU's autonomi over for Kina, nemlig IPCEI-initiativet. Dette initiativ giver mulighed for, at EU's medlemslande kan yde endog meget store beløb i statsstøtte til projekter, der vurderes at være afgørende for at sikre en mere uafhængig europæisk industriel udvikling, og hvor markedsmekanismernes ikke alene kan sikre den nødvendige finansiering.

Her er der nået visse, men ikke imponerende, resultater mht. konkret projektgennemførelse. For perioden 2018 til vel ind i 2023 er der i alt ydet en samlet finansiering til denne type projekter på 76,7 mia. €, heraf 26,7 mia. € i statsstøtte fra de deltagende medlemslande og 50 mia. € i private investeringer. Dette er vist i nedenstående boks.

Figur 2: Godkendte projekter i IPCEI¹⁰

Approved Important Projects of Common European Interest (IPCEI)							
	First IPCEI on Microelectronics (2018)	First IPCEI on Batteries (2019)	Second IPCEI on Batteries – EuBatIn (2021)	First hydrogen IPCEI – Hy2Tech (2022)	Second hydrogen IPCEI – Hy2Use (2022)	Second IPCEI on Microelectronics and Communication Technologies (2023)	Total
Participating companies	29	17	42	35	29	56	208 179*
Participating projects	43	22	46	41	35	68	255
State aid approved (EUR billion)	1,9	3,2	2,9	5,4	5,2	8,1	26,7
Expected private investments (EUR billion)	6,5	5	9	8,8	7	13,7	50
Participating Member States							21 with UK included as a Member State, plus Norway participated in at least one IPCEI

*Excluding the companies that participated in more than one IPCEI

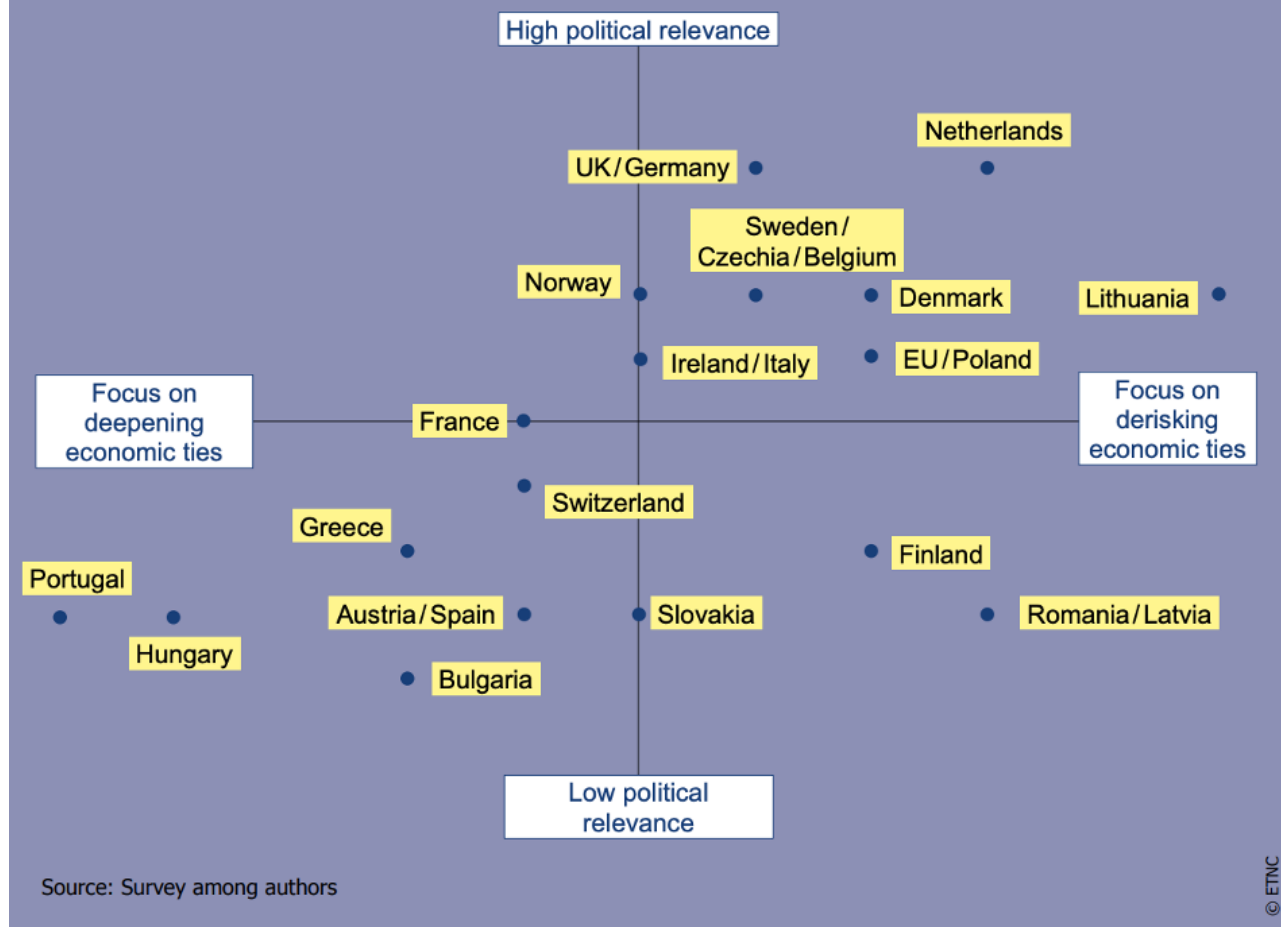
De samlede IPCEI-aktiviteter er ikke imponerende sammenlignet med, hvad der er behov for i EU, og i forhold til de konkurrerende økonomier som den amerikanske og kinesiske yder af statsstøtte.

3.1 EU taber til Kina og USA, hvis der ikke nås en hurtigere gennemførelse af EU's vedtagne politikker

Desværre viser erfaringerne med EU's genopretningsfond og godkendelsen af IPCEI-projekter, at EU nok er stærk på regulering, men svag på implementering! Én af grundene til den langsomme gennemførelse af EU's Kina-strategi kan være, at EU's medlemslande nok har accepteret overskriften for Kina-strategien - "de-risk not de-couple" - men reelt er der store forskelle i medlemslandenes politik over for Kina og deres ønske om reduceret afhængighed af samhandel med Kina. Dette fremgår af nedenstående figur.

Figur 3: Vigtigheden af Kina for europæiske lande¹¹

How important China is for European countries and what they focus on

På trods af disse interesse- og holdningsforskelle er det afgørende, at EU's medlemslande nu gør en ekstra indsats for at forhindre forsinkelser ved udarbejdelse af de nationale planer og ved godkendelser samt gennemførelse af de konkrete projekter, som er nødvendige for at de overordnede EU-politikker kan føres ud i livet. Sker det ikke, vil Kina - og også USA - kunne overtage en stigende andel af EU's nuværende industriproduktion.

Kina har allerede overtaget produktionen af solceller og er langt fremme med at tilkæmpe sig en stor andel af verdens produktion af vindmøller og elbiler. Det fik også Kommissionsformand Ursula von der Leyen til i sin State of the Union tale den 13. september 2023 at tage dette emne op og udtale: *"From wind to steel, from batteries to electric vehicles, our ambition is crystal clear: The future of our clean tech industry has to be made in Europe."*¹²

Netop elbilproduktionen inklusive den tilhørende batteriproduktion er Kina nu i fuld gang med at overtage fra de traditionelle bilproducenter, ikke mindst de europæiske. Dette fremgår med al mulig tydelighed af figur 4.

USA har nu med deres IRA-initiativ (Inflation Reduction Act) vist vilje til at afsætte store offentlige midler til udbygning af især vedvarende energi og elbilproduktion i USA for at tage kampen op mod Kina. Mere imponerende end bevillingernes størrelse er USA's evne til hurtigt at omsætte politikken i konkrete projekter. Dette forklares blandt andet ved, at de amerikanske støttere regler har været mere generøse og mere enkle for virksomhederne at forstå og anvende. Konsekvensen heraf har blandt andet været, at mange EU-virksomheder i stedet for at fokusere på projekter i EU har valgt at bruge en væsentlig del af deres kapacitet til at gå efter projekter i USA.

4. Mulige løsninger for en hurtigere og mere effektiv gennemførelse af EU's vedtagne politikker for mere strategisk autonomi

4.1 Regelforenkling i EU og øgede tilskudsprocenter:

Regelforenkling er et af de områder, hvor EU skal blive bedre, og Kommissionsformanden bebudede også i årets State of the Union tale en række initiativer, der skal bidrage til dette, og hun udtalte: *"It is time to make business easier in Europe!"*¹³

EU bidrager selv til vanskelighederne for EU's virksomheder ved at indføre ordninger, der ofte hævdes at være vanskelige for virksomhederne at anvende, med for mange krav til deltagerkredsen på tværs af grænser, national medfinansiering og detaljerede projektansøgninger. Her er der behov for, at Kommissionen ser alvorligt på, om regelforenkling kan gennemføres uden at det går ud over kvaliteten af projekterne.

Der er også behov for, at virksomhederne kan opnå større kontante fordele ved at deltage i EU-finansierede projekter, og der er behov for mere generøse projektilskud. Det ville være fristende at kopiere den enkle og effektive amerikanske støtte i form af store skattefradrag til virksomheder, der leverer grønne løsninger. Det er dog svært i EU, hvor medlemslandene vogter over deres egne indbyrdes divergerende skatteregler. Derimod burde udviklingen mod en fælles EU-energi politik kunne give basis for at aftale ensartede og mere generøse afregningspriser for produktion af vedvarende energi.

4.2 Nye måder at organisere EU-implementeringen på

Der kan også være behov for nytænkning med hensyn til, hvordan Kommissionen organiserer sig med hensyn til gennemførelsesarbejdet.

1. Specialiseret EU-styrelse for gennemførelsesarbejdet. Som det er nu, er Kommissionen involveret både i udformningen af rammebetingelserne og i implementeringen ved godkendelse af og tilsyn med de konkrete planer og projekter. Det kunne vise sig at være en fordel, hvis implementeringsdelen blev varetaget af specialiserede organer, som vi kender fra den danske centraladministration, hvor departementerne har fokus på at sikre lovgivning og overordnet regulering, mens specialiserede styrelser varetager implementeringen.

2. Outsourcing af gennemførelsesarbejdet til EU-institutioner med projektekspertise. Mere vidtgående kunne EU-Kommissionen outsource implementeringen ved at trække på den store projekt-ekspertise, der allerede findes hos EU-institutioner som Den Europæiske Investeringsbank (EIB) samt Den Europæiske Bank for Rekonstruktion og Udvikling (EBRD).

EIB samt den tilhørende European Investment Fund gav alene i 2022 lånetilsagn på samlet 72,5 mia. €. Mere end 50% af EIB's udlån i 2022 gik til investeringer i klimaforbedringer og bæredygtige miljøaktiviteter. Et særligt program allokerede over 17 mia. € til at sikre energiforsyningen i EU efter, at der er blevet lukket ned for russisk gas. Disse tal viser, at EU har en organisation, der virkelig kan få projekter gennemført, og det er værd at undersøge, om den ikke kan modtage "TRUSTFONDS-midler" fra EU's budget og/eller via en øget EU-garanti, således at EIB kan optage yderligere lån på det internationale kapitalmarked og dernæst omsætte disse nye midler i konkrete projekter efter aftalte retningslinjer.[14](#)

3. Øget incitament for medlemslande og virksomheder til at opnå EU-finansiering

Det kan være hensigtsmæssigt at bruge den enkle metode med både "stokke og gulerødder" for at motivere til en hurtigere gennemførelse af de ønskede typer projekter, så målene for EU-politikkerne om øget autonomi rent faktisk nås - om end ikke for det enkelte land, så for hele EU.

For den overordnede EU-gennemførelse kan følgende nye metoder øge effektiviteten:

1. Lande, der ikke inden for en fastlagt tidsfrist har været i stand til at udbetale de EU-midler, der er allokeret til dem, risikerer at få deres EU-midler beskåret. De lande, der viser hurtig gennemførelse, kan så overtage de ubrugte EU-midler.
2. EU-støtten kan gradueres over tid, så de første projekter i et program får en højere støtteprocent end dem, der kommer senere.
3. Der bør ikke gennemføres EU-programmer, hvor den nationale statsstøtte er den eneste eller den dominerende støtteform, som det er tilfældet med IPCEI-projekter. Ved sådanne programmer overlades hele styringen reelt til de nationale myndigheder. Der bør altid være EU-finansiering, der supplerer eventuelle nationale statsstøtteordninger, så EU er med i gennemførelsesfasen. Desuden er det et velkendt problem med national statsstøtte, at det varierer meget fra medlemsland til medlemsland. Dette har Kommissionen også erkendt som nødvendigt for at fremme den hurtige udbygning af EU's industrier inden for kritiske områder, og der er nu foreslået det såkaldte STEP-program. I State of the Union-talen den 13. september i år udtalte Kommissionsformand Ursula von der Leyen følgende: "De strategiske industriers fremtid bør ligge i Europa. Med STEP kridter vi i dag banen op til at mobilisere de nødvendige midler, der allerede er tilgængelige via forskellige EU-programmer, med henblik på at stimulere investeringer i kritiske teknologier og sikre, at virksomhederne kan vokse og trives i EU. Målet er at udnytte de eksisterende midler, såvel som den påtænkte ekstra tilførsel på 10 mia. EUR, til at generere op mod 160 mia. EUR i investeringer i de kommende år. Vi skaber dermed forstadiet til den fremtidige oprettelse af en ægte suverænitetsskatsfond."
4. EU bør være meget tilbageholdende med at stille krav om, at der skal være aktører fra flere lande i et EU-projekt, når der er tale om projekter, hvor der er behov for hurtig implementering, og hvor gevinsten ved projekterne gavner hele EU-området, selv om det er et enkelt land/virksomhed, der står for projektet.

Internt i EU's medlemslande er der også mulighed for forbedret gennemførelse.

Det må være muligt at gennemføre hurtigere godkendelse/forkastelse af de projekter, der foreslås til modtagelse af EU-støtte. Der bør naturligvis gennemføres den nødvendige planlægning, herunder miljøundersøgelser, økonomisk bæredygtighed og høring af berørte parter. Disse processer skal speedes op, og appelmuligheder bør begrænses. Denne debat er i gang inden for godkendelse af vindprojekter, men den er givetvis også nødvendig i andre sektorer.

EU-Kommissionen skal ikke have hovedfokus på at kontrollere medlemslandenes planer og projekter; hovedfokus skal være at bistå medlemslandene med dette

arbejde, så planer og projekter udarbejdes hurtigere, og kvaliteten øges. Dette kan f.eks. opnås ved at etablere en hjælpetjeneste for de myndigheder og virksomheder, der skal udarbejde planer og projekter med henblik på EU-finansiering. Kommissionen har med held indført en sådan enhed, "SOLVIT," der kan hjælpe borgere og virksomheder med at forstå og opnå deres EU-rettigheder.

Konklusionen her er, at der findes redskaber, der kan gøre EU mere effektiv i gennemførelsen af de vedtagne politikker. Det vil næppe ske med de politikker, der allerede er vedtaget, og hvor gennemførelsen er iværksat, men langsommeligheden på dette område er et stort problem for EU's effektivitet. Derfor må sådanne redskaber seriøst overvejes for fremtidige politikker, der kræver massiv og hurtig indsats.

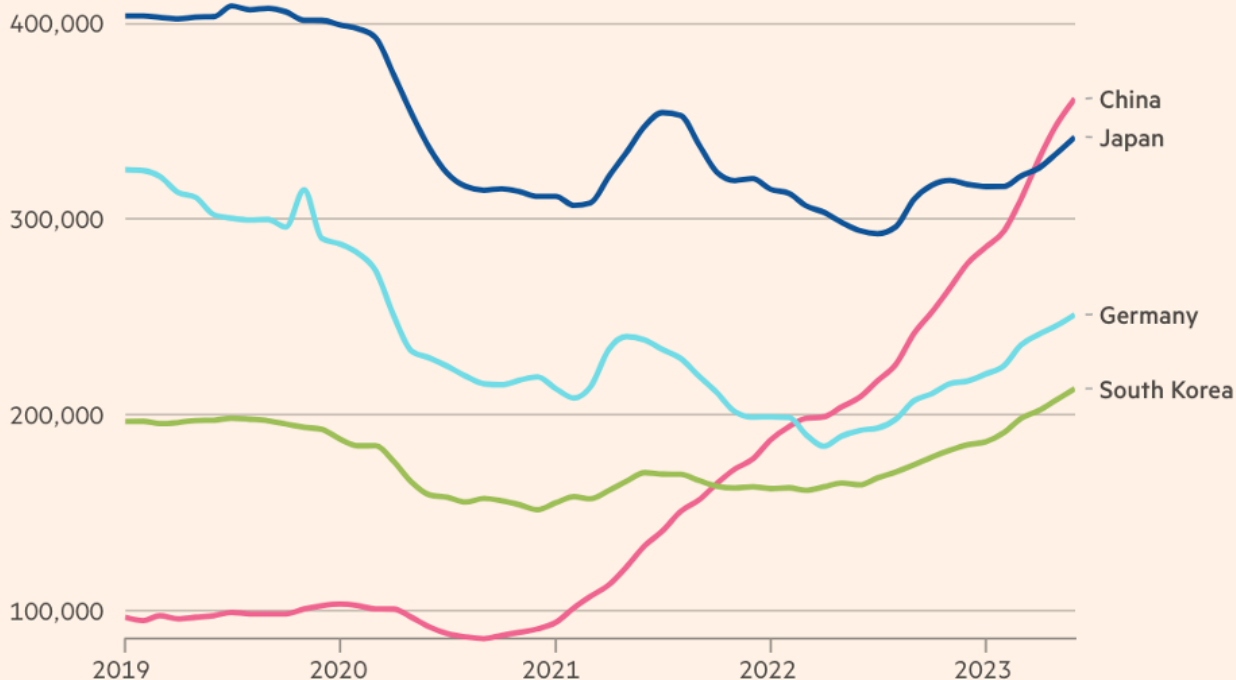
4.3 EU må også bruge handelspolitik og alliancedannelser i sin de-risking politik over for Kina og andre

De handelspolitiske tiltag må nødvendigvis både være defensive beskyttelsestiltag og offensive indsatser for at øge eksport og direkte investeringer. Den nedenstående graf viser med al tydelighed de dramatiske ændringer i handel, som EU's virksomheder kan blive udsat for. Lige nu er Kina i gang med at overtage store dele af det globale marked for elbiler på samme måde som de for år tilbage overtog produktionen af solceller, hvor EU tidligere havde været førende.

Figur 4: Eksport af biler[15](#)

China poised to export more cars than Japan in 2023

Monthly car exports, 12-month moving average

FINANCIAL TIMES

Source: China's General Administration of Customs, Japan Automobile Manufacturers Association,

© FT, 2023

EU-Kommissionsformanden har i State of the Union-talen rettet hård kritik mod, at Kina massivt har ydet statsstøtte til elbilproduktionen. EU vil nu undersøge mulighederne for at svare igen med en anti-subsidieundersøgelse, der sandsynligvis vil føre til øget beskyttelse af dette vigtige marked for EU's virksomheder. Dette kan også være nødvendigt for andre sektorer, hvor der er risiko for en protektionistisk bølge i EU's handelspolitik, hvilket kan føre til gengældelsesforanstaltninger. Kina har allerede bebudet, at en særlig EU-told på elbiler vil resultere i kinesiske modtræk.

En defensiv protektionistisk handelspolitik er ikke vejen frem for vækst og beskæftigelse i EU. Derfor må EU også presse på med de offensive handelsredskaber i form af nye eller forbedrede frihandelsaftaler. Her er der behov for mindst to nye komponenter.

For det første må EU's frihandelsaftaler ud over eksportfremme også sigte på importsiden med øget forsyningssikkerhed for vitale produkter for europæisk produktion.

For det andet må EU være mere forsigtig med vidtgående krav i frihandelsaftaler om arbejdstagersikkerhed, demokrati, menneskerettigheder og miljø- og klimapolitik. Disse elementer skal fortsat indgå i aftalerne, men handelspolitikken kan og skal ikke være det ansvarlige forum for løsningen af disse vigtige problemer. Her må det være de respektive internationale organisationer, der er ansvarlige, ikke kun for at vedtage ambitiøse erklæringer, men også for at sikre, at disse erklæringer gennemføres i praksis. Det drejer sig om organisationer som ILO, FN, herunder FN's Menneskerettighedsråd, samt de løbende COP-møder om klimaet, der har ansvaret for at sikre gennemførelse af de vedtagne erklæringer.

Det er ikke vejen frem at inkorporere handelspolitikken i disse spørgsmål og true med handelssanktioner, hvis vestlige krav ikke opfyldes hurtigt nok. Dette gælder især nu, hvor en de-risk-politik over for Kina nødvendiggør, at EU må søge et tættere samarbejde med "The Global South"-lande for at sikre strategiske forsyninger derfra. Dette vil ikke være muligt, hvis vi samtidig truer de samme lande med handelssanktioner, hvis de ikke lever op til vores ønsker og krav på disse områder.

EU må også gå i spidsen for at samle en slagkraftig global alliance med både G7 og flest mulige "Global South"-lande for at presse Kina til at overholde sine WTO-forpligtelser om fri og fair handel. Dette kræver tæt dialog med USA og de øvrige G7-lande, men også en mere respektfuld og lyttende dialog med de ledende Global South-lande frem for trusler om handelssanktioner.

Målet er nu at sikre bedre adgang til centrale råstoffer, teknologier og anden nødvendig import til EU. Frihandelsaftaler skal nu ikke alene sikre eksportmarkeder, men også stabil import.

Der er også behov for økonomiske bistandsprogrammer som EU's Global Gateway for at modvirke kinesisk eller russisk indflydelse i afrikanske eller andre udviklingslande. Samlet skal dette skabe bredere EU-alliancer og handelsnetværk for at reducere EU's sårbarhed.

4.5 Handelspolitik er nu også en vigtig del af sikkerhedspolitikken, og for visse produkter kan afkobling blive nødvendig.

Ukrainekrigen har vist den tætte sammenhæng mellem handelspolitik og sikkerhedspolitik, hvor handels- og andre økonomiske sanktioner over for Rusland har været vigtige redskaber til støtte for Ukraines frihedskamp. Også Kinas oprustning og

mere truende adfærd over for Taiwan har vist nødvendigheden af, at EU og den bredest mulige kreds af andre lande ophører med at dele produkter og viden, der kan anvendes til at styrke den militære kapacitet i lande som Kina og Rusland, der fører en aggressiv udenrigspolitik. Dette er et område, hvor teknologisk og handelsmæssig afkobling på nøje udvalgte områder desværre er nødvendig, men EU skal være aktiv i at definere denne politik og ikke overlade dette til USA. Handelssanktioner, der klart er nødvendige af sikkerhedspolitiske årsager, er også i overensstemmelse med WTO's regler.[16](#)

1www.consilium.europa.eu/da/press/press-releases/2023/06/30/european-council-conclusions-on-china-30-june-2023/

2ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_23_2063

3ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.phpwww.bis.doc.gov/index.php/country-papers/3268-2022-statistical-analysis-of-u-s-trade-with-china/file

4single-market-economy.ec.europa.eu/publications/net-zero-industry-act_en ; ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/%20en/ip_23_1591 ; ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_1661 ; single-market-economy.ec.europa.eu/industry/sustainability/net-zero-industry-act_en

5cepa.org/comprehensive-reports/export-controls-the-keys-to-forging-a-transatlantic-tech-shield/ ; exportcompliance.com/news/2023/06/21/eu-hopes-to-propose-new-export-control-investment-initiatives-by-end-of-year-2306200052

6www.bloomberg.com/news/articles/2022-11-02/us-to-amp-up-pressure-on-dutch-to-block-chip-gear-sales-to-china ; www.bbc.com/news/business-66063594

7competition-policy.ec.europa.eu/foreign-subsidies-regulation_en

8commission.europa.eu/business-economy-euro/economic-recovery/recovery-and-resilience-facility_da

9ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/milestones_and_targets.html

10competition-policy.ec.europa.eu/state-aid/legislation/modernisation/ipcei_en

11merics.org/en/executive-summary-china-strategy-no-strategy-all-exploring-diversity-european-approaches

12state-of-the-union.ec.europa.eu/index_en

13ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ov/speech_23_4426

14www.eib.org/en/press/all/2023-100-eib-group-commits-record-financing-for-green-economy-and-energy-security-in-spain-in-2022

15www.ft.com/content/cdcb0d7e-3ec2-42bc-bfcc-9489290aa9ae

16ip-quarterly.com/en/six-priorities-de-risking-eu-relations-china ; www.csis.org/analysis/transatlantic-cooperation-counterbalance-china-needs-more-nuances ; www.biicl.org/blog/39/economic-sanctions-against-russia-and-their-compatibility-with-wto-law-questions-and-answers